

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicija na
Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
šte. 25.

izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Kranjski deželni zbor naj se razpusti!

Slovenski poslanci kranjskega deželnega zbora so se te dni obrnili do novega ministerskega predsednika grofa Taaffeja, naj blagovoli posredovati pri Nj. Veličanstvu našem cesarji, da se kranjski deželni zbor razpusti in da se še pred prihodnjim zborovanjem nove volitve razpišejo. V svojej vlogi se sklicujejo naši kranjski poslanci na dva momenta, vsled katerih ta zbor ne more dalje legalno zborovati. Prvič so se vršile volitve leta 1877 pod takim krivičnim pritiskom, da se prava volja naroda na Kranjskem ni mogla svobodno izraziti, in drugič so svobodnejše volitve v državni zbor dokazale, da tista narejena a ne-naturalna stranka, ktera zdaj vlada v kranjskem zboru, nima v kranjskem narodu nobene podloge.

Pri verifikacijskih debatah septembra meseca 1878 so slovenski poslanci kranjski drastično dokazali vse nepravilnosti in nepostavnosti, ki so se godile pri volitvah: da se tretjinska priklada ni štela kot direktni davek, — da so v nekaterih mestih volilni imeniki svojevoljno bili narejeni na podlogi dveh tretjin vseh volilcev, v drugih mestih na podlogi dveh tretjin davkovega zneska, — da so se vpisali na škodo pravici kot volilci celó mladoletni in sploh ljudje, ki nimajo volilnega prava, izbrisali pa na škodo resni volilci, ki so imeli polno volilno pravo, — da se je žugalo uradniškim volilcem z odpuščanjem iz službe, in da se je po volitvah res tudi to krivično in nepostavno groženje ures-

ničilo in zgodilo, — da so nekateri finančni organi pretili davkoplačevalcem s povišanjem dohodninskega in pridobitnega davka, — in končno, da so se v nekaterih volilnih okrajih, zlasti pa v dolenskih mestih, na nesramni način glasovi kupovali.

Vse to so slovenski poslanci v javnih sejah 16. in 20. septembra 1878 in pozneje avtentično dokazali, a umetna in nemškutar-ska večina jo vzlic temu vse volitve potrdila, vsled česar je deželnega glavarja namestnik, g. dr. J. Bleiweis, ta deželni zbor kot nelegalni zbor stigmatiziral.

Volitve v državni zbor meseca junija t. l. so res eklatanten dokaz, da je sedanja večina deželnega zbora samo fikcija in da v narodu na Kranjskem nima nobene podloge, ker niti na kmetih niti v mestnih skupinah ni ne jedna osoba te večne v državni zbor izvoljena. Ako bi ta deželni zbor še naprej posloval, bil bi „unicum“ v beli Avstriji, ker bi imel večino, od ktere na kmetih in v mestih nikdo nima sedeža v državnem zboru.

Iz teh razlogov prosijo slovenski poslanci, da se kranjski deželni zbor razpusti in novi izvoli na podlogi svobodnega in postavnega ali zakonitega voljenja.

Podpisani so gg. poslanci:

Dr. Janez Bleiweis, dr. Josip Vošnjak, dr. V. Zarnik, Luka Svetec, V. Pfeifer, A. Navratil, dr. Josip Poklukar, Luka Robič, Alojzij Kobler, Jos. grof Barbo, Karel Šavnik, Oton Detelja, Mat. Lavrenčič, Primož Pakič, Karel Kljun, Fr. Potočnik.

O cerkvenem jeziku.

(Konec.)

Kakšne razmere so pa pri nas? Ko bi se pri nas rimsko-glagolitska liturgija vvela, bi bili skoraj izolirani, ker ona nij v navadi nikjer ne v goriškej ne v poreško-puljskej škofiji. Pisalec duhovnik pravi: „Marsikacega duhovnega tovarišča poznam, da je z menoj; saj se ne straši očitno povedati svoje misli.“ Jaz sem pozvedoval in popraševal tudi take duhovnike, ki se precej z vednostmi pečajo, a nisem zasledil nikogar, ki bi bil njegovega mnenja. Pisalec naj pove, koliko je duhovnikov na Slovenskem, ki se zdaj s staroslovenščino pečajo in koliko izmej teh bi jih bilo za vvedenje staroslovenščine in odstranjenje oktroirane nam tuje latinščine (kakor se je izrazil C—v). Pogledjmo v ljubljansko semenišče. Ciril co znajo vsi bogoslovci več ali manj čitati, glagolico pa, če znata dva, nijsem kar nič premalo povedal. In mi Slovenci bi morali oskrbeti novo izdanje cerkvenih knjig, ne samo za-se, nego tudi za one, ki so do zdaj liturgijo slovenski opravljali, a nemajo potrebnih knjig! Zbrati bi se moral areopag, ki bi imel določiti, naj se li vvede v naše cerkve ruski ali srbski ali bolgarski cerkveni jezik, ker jezik „srbske vere“ (vsakdanji izraz novosadske „Zastave“) ima obilo idiotizmov in se loči od jezika bolgarske kakor tudi ruske vere, ali naj se vvede novo slovenski ali staroslovenski jezik? Če bi tega ne hoteli, bi se pa moral povzdigniti in očistiti staroslovenski jezik vse mešanice; potem bi bili slovenski duhovniki svetilo vsem jeziko-slovcem. To bi bilo skoraj preveliko tirjanje.

Mi bi morali oživetiti zopet glagolitsko pi-

Prepodobni Sergij.

Slika iz samostanskega življenja v Rusiji.

Po Kostomarovu spisal I. Steklasa.

Mništvo se je posle razširjalo; kjerkoli se je prikazalo kristjanstvo, tjakaj so prišli tudi mnih ter utemeljivali samostane s pomočjo knezov in drugih bogatih ljudi. Pa tudi po pustinjah so puščavniki po obrazcu kijevsko-pečerskega samostana zidali si prebivališča, kamor so dohajali za njimi drugi tovarši, začuvši glas v njihovej slavi in pobožnosti. Tako so se sčasoma povzdiguvali samostani v pustinjah ter so postali za kulturo jako važni, kajti le-ti samostani so privlačili v puste kraje ljudi ter bili tako edini podpiratelji ruskega naseljevanja. Kjer se je povzdignil samostan, tam je bila postavljena v kratkem vas ali pa še celo mnogoljudna posad (prebivališča trgovcev zunaj trdnjave ali pa mesta); posekale so se v kratkem goste hoste in zemlja se je spremenila v polje, a okoli nekterih samostanov so se obdržavali tudi sajmi ter so tako postali središča obrtnosti in trgovine. Vsled tega so delali tudi pota in ceste za občenje z dru-

gimi kraji. S početka so mnih sami dajali lep primer marljivosti in gospodarstva. Pobožna navada samostanom darovati vasi učinila je samostane svetišča ne samo krščansko-pobožnega življenja, ampak tudi gospodarstvenega. Treba je tukaj spomniti, da je to običaj, ki je sčasoma oslabil strogost samostanskega življenja ter celo samostane popačil, vendar le v svoj čas imel blagodejne nasledke: prebivalci samostanskih oblastij so vživali razmerno večo varnost nego drugi, kajti knezi bojevaje se med seboj so jih pustili na miru že iz religioznega straha; pa tudi za mongolske nadvlade so živeli samostanski podložni v boljih razmerah nego ostali: kani so jih namreč varovali ter jih celo davka oproščevali, če so drugač kanska povelja spolnovali. In tako so se samostani neprenehoma množili, posebno pa v drugi polovici 14. veka bolj nego v vseh poprejšnjih časih. V tem času se je pokazalo posebno živo gibanje med narodom in veliko nagnjenje za samostansko življenje. Puščavniki so begali od ljudi v puste kraje; njim so se pridružili drugi; osnovala se je obitelj (samostanska družina), narod se je shajal semkaj na pobožne vaje ter osnoval okoli samostana vasi.

Od teh puščavnikov se jih je potem zopet nekaj oddelilo ter podalo v druge kraje, tukaj utemeljilo samostane in zraven njih so se vzdignile nove vasi. Na ta način je bil ves divji, nepristopni sever s svojimi nepreihodnimi šumami in močvirji do severnega ledeuega morja posjan s samostani in k njim kot središčem življenja, so prihajali smeli in podvzetni prebivalci, pripravljeni za težko borbo z neprijazno narodo. Razun občnega ascetičnega duha, vladajočega v nabožnih nazorih pravoslavne Rusije, bile so v 14. veku še druge pričine, ki so posebno pospeševale razprostiranje in procvetanje mništva. V tem času so kipčaški kani skazovali posebno svojo milost proti ruski cerkvi; Uzbek in Čanibek nista s svojimi povelji varovala samo duhovščino, nego sploh vse ljudi, ki so spadali pod duhovsko oblast. Takrat se je vsak rad prišteval k cerkvi, kajti to je bil edini način mirnega življenja. V tem času, ko so se prosti puščavniki obsojevali na proustvoljno siromaštvo, prihajali so k njihovim samostanom ljudje, želeči obvarovati si svoje premoženje ter v miru vživati plode svojega truda. Eni od njih so se oblekli v mniško obleko ter se v resnici ali pa tudi samo na videz odde-

savo, katero so uže skoraj vsi slovanski jezikoslovci zavrgli. V malokaterem jezikoslovnem delu se nahajajo, sestavki v glagolitskej pisavi in če se še kje nahajajo, je večidelj prstavljena cirilika ali latinska transkripcija. Rački je izdal Assemanov evangelistar še v glagolitskej pisavi, a Černič, ki ga je letos izdal, nij več rabil glagolice. In tudi jaz sam moram pripoznati, da mi čitanje bodi si vogljate bodi si okrogle glagolice ne gre nič kaj gladko, akopram sem uže prilično precej časa v to porabil. In zdaj, ko se še na Ruskem sliši marsikdaj glas, da bi se mesto cirilice vvela latinica, naj bi si pa mi prizadevali za oživiljenje veliko okornejše glagolice!

Morda pa pisalca omenjenih člankov v „Narodu“ mislita, da bi nam mesto glagolice lahko cirilica služila. Morda, ali to bi bila zopet prevelika reformacija. Pisalec duhovnik se sklicuje za vvedenje sl. liturgije na ss. Cirila in Metoda, a teh dveh pisava je bila glagolica. Dalje so bile do zdaj vse cerkvene knjige latinskega obreda pisane v glagolici in konečno je papež Benedikt XIV. v svojej konstituciji „Ex pastoralis munere“ 15. aug. 1754 prepovedal vsem, ki se poslužujejo latinskega obreda, rabo tacih cerkvenih knjig, ki niso pisane v glagolici.

Kar pripoveduje C—v o Strossmajerji, mi nij znano, in če je Str. res kaj prosil v Rimu, gotovo nij družega, kakor da bi se nekateri deli sv. maše peli slovenski, a nikakor, da bi se izbacnila „oktroirana nam tuja latinščina.“ In to bi imelo v njegovej škofiji, kjer so verniki grškega in latinsko-glagolitskega obreda, kaj pomena, pri nas pa prav nič.

Konečno pravi pisalec duhovnik: „Tožimo, da vera peša od dne do dne! Skočimo jej na pomoč še s tem pripomočkom!“ Te beseda so prav zelo podobne frazam nekaterih nemških časnikov, v katerih pa ne veje cerkveni duh.

Pomislika vredno je pa to, da sta se omejena spisa pojavila baš sedaj, ko so nekateri gospodje nekoliko zašli v nasprotno skrajnost. Extrema se tangunt. Caveant consules! xy.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 21. avgusta.

Na prvem mestu so zvedeli naši bralci o velevažnem činu naših kranjskih deželnih po-

slancev, zahtevajočih od ministerstva Taaffejevega, da naj se **kranjski deželni zbor** razpusti, ki je po tako čudnem načinu prišel v oblast nemškutarske stranke, ki v državni zbor niti jednega svojih pristašev ni mogla spraviti. Upamo od pravičnosti grofa Taaffeja, da ta korak ne bo brezvspešen ostal.

Nemško-liberalni listi strastno napadajo novo ministerstvo, zlasti jim oči koljete dve imeni: Falkenhayn in Pražak, prvi kot zastopnik nemško-katoliške stranke, drugi kot zastopnik Slovanov. Tem ljudem ni drugo ministerstvo všeč, ko tako, ki bi bilo sestavljeno iz samih liberalcev, freimaurerjev in judov. Groza jih pretresa, da je prišel odločen katolik na ministerski stol, kar bi moralo le naravno biti, ker je večina ljudi v Avstriji katoliške vere. Ravno tako jim preseda vsak Slovan, in komaj je postal en sam Čeh minister, že govore o „česki“ dobi! Pa to zabavljanje jim ne bo nič pomagalo, njih čas je pretekkel, zdaj smo mi na vrsti. Kaj mar mislijo, če Taaffeja vržejo, da pride potem spet kak Herbst, Kopp ali Dumba do krmila? V tem se pač motijo, kakor tudi „Augsb. allg. Ztg.“ pravi, da bodo s tem le Hohenwartu pot ogladili. Ko so oni večino imeli, se niso na našo manjšino prav nič ozirali, tako bi morali tudi mi delati zdaj ko imamo večino, ter ministerstvo sestaviti iz samih Čehov, Poljakov, Slovencev in katoliških Nemcev. Če ne bodo miru dali in če Taaffeju res vladanje nemogoče storé, se jim to še lahko zgodi, da bo naša stranka bolj brezobzirno preko njih na dnevni red presla. Nemški-liberalci se morda tolažijo, da bodo pri novih volitvah zopet večino dobili; pa naj premislijo le to dvoje: prvič, da so prišli v manjšino v kljub nevtralnosti vlade, in drugič v kljub njim toliko ugodnemu volilnemu redu. Ako pa pride Hohenwart in hoče vladni aparat proti liberalcem porabiti, izgubili bodo še več sedežev, in to pri sedajnem volilnem redu. Pozabiti pa se ne smé, da je ta volilni red, le Schmerlingov octroi (vsiljena, samovoljno diktirana reč), in da se dá zameniti z drugim octroi, ki bo naši stranki bolj ugoden; kaj bo pa potem? Naj se pomnože kmečki poslanci, kakor bi se spodobilo, in naj se odpravi volilna pravica trgovinskih zbornic, kje bodo potem nemško-liberalci večino iskali?

Oni se pač ob prsa trkajo, da so zastop-

niki nemškega naroda v Avstriji; pa tudi to je laž: ali mar nemški kmet ne spada med nemški narod? ali je samo meščan Nmec? Med kmeti pa so vjeli le malo sedežev; nemško-katoliška stranka ima tudi nekaj sedežev v nemških mestih, in zato bi se zamogla tudi ona z enako pravico razglašati za zastopnico nemškega naroda v Avstriji. Stranka, za katero Nemci sami ne marajo, hoče nam groziti! Kdo se je bo bal? Tirolski, štajarski, solnograški gorenjeavstrijski nemški kmet sam ne more trpeti nemškoliberalnih ustavovercev, na koga se hočejo potem opirati, kedar nam preté in grozé? Ali mar na trgovinsko zbornico v Ljubnem (Leoben), kjer je bil nemškoliberalni poslanec s sedmimi glasovi izvoljen? Kdor pri volitvah take privilegije uživa, in vendar v manjšino pride, ta nas ne bo strašil.

Dr. Pražak je rekel v svojem govoru v Brnu, ko so mu prišli častitat, da je glavna naloga sedajnega ministerstva, spravo dognati med Nemci in Slovani. Ako bodo pa ustavoverci smatrali se za zastopnike nemštva, potem bo to spravo težko doseči, ker oni novo vlado že napadajo, ko še ne vedó, kaj hoče, in jej podtikajo vse mogoče zlobne namene. Najbolje bi bilo, to judovsko druhal „na steno pritisniti,“ kakor je Beust Slovanom namenil in tudi izvršil.

Vnanje države.

Naš nadvojvoda Albreht je bil na **Řu manskem** jako uljudao in sijajno sprejet. Politikarji ugibajo, kaj ima ta pobeđ pomeniti; rumuanski listi govore o zvezi med Avstrijo in Rumunijo. Proti komu?

Grško-turški prepir zaradi nove meje nema ne konca ne kraja. Turki vodijo Grke za nos, ker nemajo volje, jim kaj odstopiti, Grki pa nemajo poguma, vojsko začeti, in tako se stvar naprej vleče od tedna do tedna.

Poprašujejo se pa ljudje, kaj pomenijo **angležke** oklopne ladije v grškem morji? Zdaj so zbrane pri otoku Lemnos. Tje dohajajo todi vedno skrivna poročila od angležkega poročnika v Carigradu. Angleži čakajo kakor vrane, kdaj se bo turški konj stegnii, da bodo mrhi oči izključevali.

lili od družinskega življenja, drugi pa so se predajali s svojimi družinami samostanom v oblast. Bil je pa tudi še drugi časen uzrok, da so ljudje dohajali v samostan. To je bila strašna kuga, ki je opustošila nekolikokrat rusko zemljo v 14. veku ter bila tako strašno opisana po tadanjih piscih, da je komaj mogoče vse to verovati: v vsakem slučaju je nedvojbeno ta kuga, čeravno malo prestrašno opisana, dolgo strašila narod, ker se je večkrat pokazovala ter ga na pobožnost silila. Tudi že poprej je bil običaj, da so Rusi, sluteči blizo smrt, mislili doseči odpuščenje grehov s pristopom v samostan; zdaj pa, ko ni bil nobeden uveren, da ga drugi dan ne bođe nagla smrt pobrala, delali so mnogi v svojih mladih letih to, kar njihovi očetje, čuteči smrtuo bolezen, postrigli so se namreč v mnihe ter svoje premoženje darovali samostanom. O tem so se ohranila točna izvešča v ruskih letopisih. „Takatrat — govori letopisec, opisavši pomor v letu 1352 — so mnogi, promišljevale o svojem životu in duši, šli v samostan ter se postrigli za mniški red, prisposodbljaje to angelskemu činu, ter so tako izročevali svoje duše za njimi prispelim angelom, a telesa svoja pa so izročevali

grobu; drugi pa, pripravljaje se doma na smrt, so izročevali svoje premoženje cerkvam in samostanom... Drugi pa so dajali od svojega bogastva samostanom in cerkvam vasi, ribji lov in vrtove, da bi imeli za seboj večni spomin.“

Konečno, primer enim, vabil je druge; v 14. veku učvrščen običaj samostane utemeljevati, vzdržal se je jako dolgo; ostal je tudi v sledečih stoletjih; in Rusi so si prisvojili ta način kolonizacije vse do 17. veka. Le ta način je imel tudi upliv v povesti razkola. Samostani so uplivali jako pa tudi npravstveno na narodno življenje; mnogi izmed njihovih osnovateljev so zadobili po smrti splošno važnost; trume naroda so prihajale k njihovim grobom in to je delovalo v velikej meri na edinstvo npravstvenih sil naroda, kar se je pokazalo posebno tam, kjer se svetnik ni častil samo mestno, ali od kterelega plemena, nego od cele Rusije. Tako važnost je pred vsem zadobila svetinja kijevska; posle njeje pa zavzela drugo mesto svetinja moskovske zemlje.

Prvi in najvažnejši izmed vseh svetnikov, ki so se pojavili v moskovskej zemlji, zadobil je narodno važnost vse Rusije prepodobni

(sveti) Sergij, osnovatelj znamenite Trojicko-Sergijevske Lavre.

On je postal v očeh velikoruskega naroda pokrovitelj, zastopnik in ohranitelj gosudarstva in cerkve. Razun tega je ličnost Sergija tudi vsled tega v povesti važna, ker je bil on utemeljitelj mnogih samostanov; nekoliko njih je bilo osnovanih še za živega Sergija, še več pa se jih je pokazalo posle njegovo smrti; utemeljitelji so bili njegovi učenci, in njegovih učencev učenci.

Življenje Sergijevo more se reči, služi nam za najpolnejši obrazec življenja in delavnosti vseh njemu podobnih osnovateljev mniških občin tega časa. Vsi ti so v glavnih črtah njemu podobni, vendar pa je on izmed vseh najizvrstnejši značaj. Znamenito pa je to, da je ta sveti mož, postavši kasneje pokroviteljem Moskve in njih vladarjev proizšel iz roda, ki je iskal zavetje v begu iz svoje rojstne zemlje, ko se je začela širiti vlast moskovska. Že poprej je bilo enkrat spomenjeno, koliko stisk je pretrpelo za Ivana Kalite Moskvi podvrženo mesto Rostov. Takrat je bil v broju pobeglih pred moskovskim gospodstvom neki bojar Kiril, človek imenitnega in bogatega rodu, ki je pa

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 17. avgusta. (Zlobnost ka-li?) Akoravno je slavno vredništvo nedavno izreklo, da zanaprej noče več polemizovati s „Tgblt-om“, ker stvari tako napak obrača in se s tako ignoranco domačih razmer odlikuje, kakor da bi izhajal kje gori v „rajhu“, vendar upam, da na slednjih črtic ne bo vrglo v popirnati koš, temuč jih priobčilo, da se zopet osvetlá dotičnega lista resnicoljubnost ali pa nevednost in zlobnost. — Ko poroča v sobotni številki 16. avgusta, da je dr. Franjo Hočevar imenovan za pravega učitelja na c. k. gimnaziji v Iusprucku, pristavi v svoji modrosti, da ga Tirolci gotovo ne bodo postrani gledali, ker je slovenske narodnosti. Pri nas, t. j. na Slovenskem, se pa vedno ščuje učiteljem drugih narodnosti, sosebno nemške. Zato pa maha že v prvem sestavku po svoji stari navadi po „Narodu“ in drugih slovenskih časopisih. Kakor bi narodno časništvo že tisočkrat ne bilo pojasnilo, kaj da hoče, kaj zahteva in kaj mora po natornih postavah tirjati za naša učilišča. Kdor ima možgane v glavi, bo menda pač spoznal, da je to naravno in pravično, ako se slovenski profesorji zahtevajo za slovenska učilišča, ali da se prav izrazim, za šole po Slovenskem, ker čisto slovenskih učnih zavodov itak še nimamo, zdaj v 19. stoletji, tako logično zahteva ta „precartana nemška kultura.“ In od učiteljev drugih narodnosti, ki hočejo med nami službovati in našo mladino odgojevati, menda vendar ni preveč zahtevano, da morajo biti zmožni tudi našega jezika. Ko bi se hotelo tako z inorodnimi profesorji na naših učiliščih postopati, kakor se je z našimi, bi oni že zdavnej kje drugje kulturo širili in ne pri nas, kjer itak zanje ne maramo. Ti so večji agitatorji in ščuvalci in dražilci v javnem življenju in krasnih modric, kakor pa naši rojaki; slovenski profesorji so prave ovčice, pohlevni, boječi golobčki proti onim jastrebom ki iz severnih planin k nam preletavajo. Marsikteri narodnjak, dijak zadnjega decenija, bo temu pritrtil vedoč, kaj vse se je moralo slišati in prestajati. Pa zastor čez to! — In mi imamo dovolj izprašanih učiteljev, k čemu se taki porivajo drugam, k nam pa se pošiljajo tujci? (Pod to besedo razumem vse tiste, ki ali niso naše narodnosti, in se nočejo priučiti našega jezika, ali pa so prononcirani odpad-

niiki in sploh izrečni nasprotniki narodnih teženj, kajti v Avstriji ni treba nobenemu Avstrijcu biti tujcu, povsod mu mora biti pot odprta, samo da spoštuje narod, med katerim se ustanovi. Saj tudi vidimo, kako priljubljeni so pri dijaštvu učitelji, ki, da-si druge narodnosti, vendarle spoštujejo naš narod.) Tako le pogledjte v programe n. pr. ljubljanske realke, kjer več ko polovica učiteljstva ni zmožna slovenskega jezika, (ker nekaj stavkov in fraz še ne zadostuje;) ljublj. gimnazije, kjer je tretjina enaka, kaj še le govoriti o učiliščih v Celji, Mariboru, Ptujju, Gorici in drugod! Pa bi kdo rekel, zakaj se slovenski učitelji ne oglašajo za domače zavode? Počasi prijatelj! Tako je ravno prej imenovani dr. Franjo Hočevar ob svojem času prosil za učiteljsko stolicu na ljublj. realki, a odbila se mu je profesura, kakor smo bili izvedeli iz zanesljivih ust, s čudno motivacijo, da se menda prosilec šali, ker se s tako odličnimi spričevali, ki bi ga za kako visoko šolo priporočali (bil je že itak takrat asistent na nekeji višji šoli), poteguje za dotično učiteljstvo. In res dobi službo slaběji kompetent. To je en faktum, pa mislim, bi se jih dalo še kaj navesti, a to že ilustrira razmere naših učilišč.

Omenjeno bodi še, da je ta dr. Fr. Hočevar naš rojak v pravem pomenu. Rojen v Metliki, pozneje stanujoč v Postojni, kjer je bil njegov oče uradnik, bil je že v višji gimnaziji v Ljubljani najodličnejši dijak, po svojem blagem značaju sploh ljubljeneč učiteljev in ponos svojih nekdanjih sošolcev. Na univerzi je v kratkem dovršil svoje študije s sijajnim uspehom ter bil promoviran za doktorja modroslovja. Zato ga smejo Tirolci veseli biti, veseli smo pa tudi mi, da je našel to, česar je v domovini brez uspeha iskal. Zato mu gratuliramo. In ako morda te vrstice pridejo mlademu doktorju v roke, mu še pristavimo vročo željo: Francisce memento Sloveniae! Zdaj se je Tvojemu umu pot odprla, oživotvori, kar je nekdaš plamtelo v Tvojem srcu!

Iz tega je tudi razvidno, kako zna poprej imenovani list (kolikor se njegovih opazek t.č.) svoje čitatelje za nos voditi — če ne še kaj več.

Iz Sarajeva, 9. avgusta. (Strašni požar.) „Sarajeva nije“ — tako vsakdo govori in to so resnične besede, in s tem bi bil dopis popolnem dokončan, pa vendar treba nekoliko

osiromašil kakor mnogi drugi vsled velikih davkov, drugih plačil, pokončevajočih obiskovanjskanskih poslov in težavnih popotovanj s knezi v brdo. Kiril je prešel s soprugo svojo Marijo in tremi sinovi: Štefanom, Jernejem in Petrom v Radonež (12 vrst od sedanje Lavre), oddel, kterege je zapustil Ivan Kalita svojemu sinu Andreju. V tem veku so gledali vladarji, da privabijo k sebi ljudstva iz drugih oblastij ter so jim zato dajali razna polahkanja in prazne pravice; tako je ravnal tudi knez Andrej. Dva sina Kirila, Štefan in Peter sta se oženila, srednji Jernej, navdahren pesniškim duhom in nagnjen k premišljajočemu življenju, nagnjal je pa že od mladosti k mištvu. Težavne muke boritelja, neprestana molitev in notranja borba s skušnjavami mladega življenja, vse to se je predstavljalo mamljivo za njegovo živahno krepko naturo. Roditelji njegovi so ga zadrževali: „Potrpi še malo — govorili so oni njemu — mi smo stari, bedni in bolehní, brata tvoja pa bolj skrbita za svoje žene nego za nas Postreži nam, sprovodi nas do groba, a potem delaj kar hočeš.“ V kratkem pa so si oni, čuteči svoj konec, dali po-

striči za mnihe ter umrli. Starejemu bratu Štefanu je umrla žena in deca sam pa je stopil v samostan. Jernej je odstopil oženjenemu bratu Petru svoj del nasledstva, zapustil očetov dom ter se podal v bližnjo okolico poiskat mesta za puščavniško življenje. On je s početka nagovoril svojega brata Štefana, da gre z njim ter sta skupaj postavila leseno hišico in cerkev v šumi, ravno na tistem mestu, kjer zdaj stoji bogata cerkev Sergijevske Lavre; na prošnjo Štefana je poslal mitropolit Teognost svečnike posvetit novo cerkev v ime sv. Trojice. Ali v kratkem je Štefan zapustil svojega brata: njemu je bilo pretežko samotno življenje. On je odšel v Moskvo v bogajavlenski samostan, kjer je v kratkem postal igumen ter spovednik velikega kneza Simenóa, tisučernika in raznih 7 bojarov. Jernej se je obrnil k nekemu igumenu Mitrofanu, sprejel od njega mniški red pod imenom Sergija, ker se je ravno ta dan, ko je stopil med mnihe, obhajal god mučnikov: Sergija in Valke. Star je bil takrat 23 let. Zgodilo se je pa to v prvih letih kneževanja Simeonovega. (Dalje prib.)

natančnejega popisa, da si čast. čitalci vsaj nekoliko to grozovitnost predstaviti morejo.

Dne 8. t. m. ob šestih popoldne je počelo goretí, vihar postajal vedno močnejši in čez pol ure je bila „katolička mahala“ v pepelu. To Vam je bilo strašno gledati plamen visoko nad strehami švigati ter nositi velike iskre na vse strani mesta! Ravn ob $\frac{3}{4}$ na sedem padel je mali zvon iz zvonika katoliške cerkve. Ali čudno, ni še bila popolnem razdejana „katoliška mahala“, že se je vnelo v „Čemaluši mahali“ (pravoslavni) in to pri najzadnjih hišah, tedaj čez tri glavne ulice in več ko 15 stranskih ulic; tu je bilo zopet strašno, kakor slama v nemale so se hiša za hišo, braniti še manje pak gasiti ogenj ni nikdo mislil, pomagala ni voda ne nič, najpametneje bilo je, da so dobili vojaki povelje podirati hiše in s tem se je ukrotil ogenj ob dveh po polnoči vsaj toliko, da se ni razširjal v brda sarajevska.

Popolnem zgorel je „latinluk“, (katoliški del), potem „čaršija“ (mesto), na pol „Čemaluša mahala“ (pravoslavni del mesta), potem „Fehadia mahala“ (židovski del mesta) je le nekoliko turških hiš, v zadnjih dveh in v mestu pad nad polovico.

Tudi stara pravoslavna cerkev je na pol pogorela, tri džamije in dve cerkvi. Velike pravoslavne cerkve, begove in careve džamije pak se ogenj ni prijel, akoravno je najhujše okolo švigal, ta poslopja so izvrstno zidana.

Na ulice pogledati je strašno, vse se seli, vse beži, tu je joka, tu je kletvine, tu je komandiranja, vse se gneti, z eno besedo strašna je zmešnjava. Vsa vojska je na nogah „strengere Bereitschaft“ s telečjakom na hrbtu ubogi morajo delati, iz magazinov nakladati robo na vozove in konje, in poleg tega še paziti na mir in red.

Konečno naj Vam še v naglici omenim, da so v vseh treh džamijah bili cesarski magazini, in da se je od robe cesarske le malo rešilo.

Iz Sarajevskih brd, 9. avg. Ko sem prvi dopis končal, posrečilo se mi je s patrolo iti okolo mesta. Pri tej priliki sem videl strašne reči, groza me je bila. Trebala je patrola pol kompanije močna celó uro, da smo okolo pogorišča prišli. Vse še gori, iz vsaka hiše šviga plamen, vročina po ulicah je strašna, vse kar more dela, vojska vsa je na nogah ter dela neprestano, in priganja vsacega na delo. Polne so ulice Bošnjakov in Avstrijancev, koji so vse zgubili. Tudi so se prčeli v nemati magazini, koji so dosedaj neoškodovani ostali, zaradi dobrega zidanja i. t. d., ali groza je videti, kako da puhne velikanski plamen iz razvalin, ker pod njimi v magazinu vnel se je špirit ali pak petrolej. Vse beži in popušča ta kraj, ker zidovje visoko pričelo je razpadati. Kar je pak najgorje, je to, da je prišel ogenj do skritega orožja, in čuje se pokanje nabitih pušk skritih pod zemljo, tako pokanje se je čulo se je že sinoč. Sedaj popoldne našel sem še druge štiri džamije, tedaj je skupaj sedem džamij pogorelo.

V magazinu u „Tašli hann“ teče sladkor do kolena visoko neizmerna je škoda. Ravno tudi zvem, da je skoro največ židov pogorelo, in razun v prvem dopisu omenjenih mahal pogorela je tudi „Ajaš paša mahala“ in še jedna židovska, tedaj vso mesto v dolini, samo hribovje je ostalo, koje pak skoraj nikakve vrednosti nima.

Vsi smo berači, komu ni pogorelo, so tatovi pokradli ali se mu je pa zgubilo, mnogo je uradnikov, koji so samo to odnesli, kar so na sebi imeli.

Iz nekdanjega Sarajeva, 10. avgusta. Še vedno gori. Sinoči počeli so zopet goreti magazini in plamen v tamni noči švigal je visoko kakor prvi dan. Vneli so se magazini prvih trgovcev napolnjeni s samim sladkorjem, kavo in petrolejem. Vžgali so se od same vročine in žrjavce, koja je bila nad njimi. Ko smo sinoč vsi trudni ogledovali razvaline nekdanjega glavnega mesta Bosne, je pač vsacega v srce bolelo videti toliko družin, koje so zbirale ostanke svojega revnega imetka, zopet druge družine kuhale so revno si večerjo v sredini nekdanje svoje hiše, deca ležala so plakajoč pri ognji ter prosila svoje stariše za kosce kruha, žene stare in onemogle kričale so s potrjim glasom še vedno na pomoč; res grozen ta pogled!

Včeraj popoldne zbirale so se tudi revne družine pred magistratom, kjer so dobivale potrebnega živeža, med njimi je bilo največ židovskih družin. Tudi stanovanje se je po močosti odkazalo ubogim pogorelcem, posebno tacim, ki imajo največ malih otrok.

Omeniti moram tudi, da je fcm. Würtemberški vedno na nogah in pri ognji, ubogi stavec dela kakor bi bil otac Sarajeva in mi vsi njegova deca.

Včeraj dogovarjala se je tudi celi dan vlada z Bečom in konečno sklenilo, da se deželna vlada preseli v Travnik „sarajevski kotorski ured“ pak v Ilidže, eno uro od Sarajeva, — to vse zaradi pomanjkanja stanovanj, da se na ta način more ubogim pogorelcem, kojih je nad petnajst tisoč, vsaj za nekaj časa stanovanje priskrbeti.

Ubožtvo je strašno. Naši trgovci izgubili so nekteri vse in resili niso nič drugega, nego kar so na sebi imeli. Nekterim uradnikom pogorelo je tudi vse, ker predno so iz kancelij domov prileteli, bilo je že vse upepeljeno.

Sinoč smo se gnetili po stanovanjih tako, da nikdo ni imel nikakoršnega počitka, posebno še, ker h turčinom nikdo rad ne gre in se tudi prav neprijazne kažejo. Videl sem n. pr. staro židovsko ženo, ki je nosila svoje ostalo; od glada in straha opešana prosila je mladega turčina, naj jej pomaga, ali osorni barbar poprašal jo je brž za plačilo, ter postajal tako aroganten in divji, da smo se vsi čudili nad nečlovekom. K sreči je prišel serežan ter ga zagrabil za vrat kakor kačo in ga na ta način primoral, da je pomagal ubogi ženi. Takih in še groznejših slučajev bi Vam naštel brezštevilo.

Iz Sarajeva, 12. avgusta. Danes popoldne so večinoma tudi magazini prenehali goreti, razun nekterih večjih, koji so se še le včeraj užgali, in razun „Tašlihana“ največjega magazina v Sarajevem. Vojska v zadnjem še vedno noč in dan dela in na vse moč načine gasi. Gospodarji drugih manjših pogorelih poslopij pričeli so že iskati med razvalinami železje in druge stvari ter poravnati opeko požgane tramove itd. Nekteri gospodarji najmanjših poslopij pak, koji so včeraj to delo dovršili, vozijo vkupaj deske in drug potrebni materijal za popravo in zidanje pogorele jim kočice ali štacune. Vse to delalo se je pač urno včeraj dopoldne, popoldne pak so vsi strmeli, ko so začuli strogo prepoved od vlade, da nikdo pod ostro kaznijo ne sme pričeti iz nova pogorelo poslopje popravljati, dokler za ta posel ne objavi vlada oklic. Kakor iz gotovega vira čujem, bode se osnoval odbor, ki bode pretresoval pozidanje Sarajeva, kako in na kak način bode moral vsak zidati. Gotovo pak vsakako je, da bode vlada prepovedala brez načrta in komisije najmanje zidanje,

ravno tako zidanje po nekdanji turški šegi, tudi ne bode nikdo smel n. pr. hiše zidati in ko to dovrši pred hišo napravljati leseno štacuno. Čez nekaj dni upamo, da bode v tej zadevi sklenil odbor dotično naredbo.

Tudi včeraj in danes dopoldne hodijo pogorelci vseh ver na magistrat prosit podpore, ki se tudi vsacemu podeli, in dotični odbor ima ves dan polno posla.

Danes Vam že morem prav natančno število pogorelih poslopij poslati. Pogorelo je vseh številčk preko 3000. Opaziti pa moram, da so tukaj n. pr. hiše razdeljene v več gospodarjev, tedaj pridejo na nektero hišo po tri in štiri številke, in ravno tako ima pred hišo vsaka štacuna svojo številko in za hišo vsak magazin zopet svojo. Da se pa to lahko razvidi, pobarvan je del vsacega gospodarja z drugo barvo, tuko da vsak tujec trdno misli, da ni eno samo, temuč pod eno in isto streho več poslopij. Komisija v ta namen sestavljena štela je po naši evropski šegi in naštel 304 hiš, 431 štacun in 135 magazinov, tedaj skupaj 870, 7 džamij, 1 kopelj, katoliška cerkev popolnem in stara pravoslavna cerkev na pol, posamezno sezidanih poslopij, po turški šegi in vsakako tudi pravo pak znašajo pogorela poslopja preko 3000 raznih številčk. Ker n. pr. komisija štela je „Husrev begove vakufe“ (džamijska dobra) vse komaj 3 ali 4 številke, v resnici pak jih je nad 100 ali še več, in tako je pri vseh drugih begovskih poslopijih i. t. d. Tedaj smo se vsi prvi večer za nekoliko sto številčk zmotili, kar je pa prav lahko bilo, ker smo vsi samo po dotičnih pogorelih „mahalah“ šteli.

K dopisu o poročilu, da se preseli deželna vlada v Travnik, dostaviti Vam moram naknadno, da samo finančni oddelek ostane v Sarajevu, drugi oddelik pak odidejo, kakor hitro se stvar nekoliko uredi.

Domače novice.

V Ljubljani, 21. avgusta.

(Baron Armin Goedel-Lannoy), drž. poslanec za kmetske občine Mariborske, ki biva v Dobrnjskih toplicah, poklican je nagloma na Dunaj. Ljudje vgibajo, da menda zavoljo ministerskega sedeža.

(Vabilo častitim gosp. udom c. kr. kmetijske družbe kranjske) v izredni občni zbor 3. dne septembra 1879. (Zbirališče je v dvorani mestnega magistrata dopoldne ob 9. uri.) Obravnaval v tem zboru se bode le samo en predmet, namreč: preuredba §. 27. družbenih pravil od 1867. leta, ki naj se v prihodnje razdeli v 2 oddelka: A. in B. Oddelek A. obsega celi §. 27. dosedanjih pravil, premeni se le odstavek IV., ki naj se v prihodnje glasi: IV. V odsek za rejo goveje živine in drobnice, potem poljedelstvo in senožestvo. Oddelek B. je nov dodatek k §. 27. dosedanjih pravil, ter naj se glasi tako-le: Zraven imenovanih odsekov, v katere se iz središkega odbora volijo odborniki, je pa še en poseben samostojen odsek za konjerejske zadeve kranjske. Ta odsek opravlja svoj posel samostojno po določenih svojega štatuta. S. c. kr. državnimi in drugimi uradi občuje ta odsek po poti središkega odbora družbe kmetijske, ki jim vse vloge in predloge odsekov brez premembe izročuje. Tu ima podpisani odbor le še to opomniti, da na svetovana prememba je posledica tega, kar je občni zbor sklenil 29. januarja t. l., ko se je obravnavala 6. točka tadanjega programa, po kateri se imajo opravila bivše c. kr. deželne konjerejske komisije izročiti posebnemu odseku c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(„Ljubljanske slike“) bodo koncem tega meseca natisnjene. Ker se le 200 iztisov več tiska, kakor je naročenih, naj se naglo oglasi, kdor se še ni. Cena 8 pol debeli knjigi je le 55 kr. mehko, a 66 kr. trdo vezani po pošti.

(„Brenčelj“) se je zaradi tega, ker je njegov risar č. gospod Fr. Zorec imel zdaj novo mašo, nekoliko zakasnil, a pride še pred koncem tega mesca dve številki debel na svetlo. Prošeni smo to naznaniti zavoljo mnogih vprašanj.

(Na Mangartu) sta bila gg. J. L. in F. D. z dvema vodnikoma prva v tem letu. Ker je na njem še obilno snega, nihče ni upal začetka. Toda, kakor pripovedujeta gospoda, jima je bil sneg bolj v korist kakor v škodo, ker sta se nazaj grede na palice oprta drsala toliko lažje v dolino. Razgled je menda velikansk posebno proti solnograški in tirolski meji, pot pa na nekterih krajih precej nevarna.

Razne reči.

— Iz Dovjega, 16. avgusta. V četrtek 14. t. m. je na Mojstranskem polji, „na Boreh“ imenovanem pogorel stog posestnika Jurija Knafliča. Stog je imel 6 bran in je bil ves z žitom natlačen. Škode je čez 200 gld. Kakor se sploh govori, je nekdo iz sovraštva zažgal.

Listnica opravištva.

Č. g. J. St. kapl. v St. L. Vknjižili za prvo polovico, kakor pišete.

Č. g. M. M. kapl. v L. Za preteklo leto vse plačano. Za letos prosimo po priliki.

Č. g. M. P. kapl. v B. Prejeli smo 27./12. za četrt, 17./6. pa za pol leta naročnine.

Dvema neznanima naročnikoma: Znabiti mislita, da je opravištvo vsegavedoče? Včasih bi bilo komaj, a vendar ni tako. Tedaj prosimo: Kdor je poslal 28. julija „naročnino za III. kvartal“ gld. 2.50 po pošti „Pettau“ in kdor je poslal 3. julija 3 gld. naročnino po nam neznanu pošti (bilo je ime tako pisano in zamazano, da ga nismo mogli brati ne mi, ne drugi) naj nam neznanu gospoda blagovolita svoja imena naznaniti, ker drugače zneska ne moremo vknjižiti.

Poslanica.

Gospod dr. Ahač naznanja, da kupuje delnice „Narodne tiskarne.“ Slehernemu je prosto s svojim denarjem kupovati delnice, kolikor jih zna in more. A če je res, da hoče delnice kupovati z denarji, ki so se pri tiskarni prihranili in naložili, moramo zoper to ravnanje naravnost oporekati, ker se morajo ti denarji med delničarje razdeliti. Če bi se za te denarje kupovale delnice, bi bilo to ravnanje nepostavno in bi nas prisililo reč naznaniti gosposki in pri sodnji iskati pomoči zoper tako početje upravnega odbora.

Več delničarjev.

Za dijake.

Edeo ali dva študenta se vzmeta v stanovanje in hrano v kakovskem predmestju. Kje? se zve pri vredništvu „Slovenca.“

Zlatar,

ki je izurjen tudi v raznem rezljanju. želi takoj kako službo dobiti. Prosi se za hitri odgovor pod naslovom:

„Zlatar“
pri opravištvu „Slovenca.“

Kakoršnjo koli službo

želi dobiti: v govoru in pisavi popolnoma zmožen človek slovenskega jezika. Razumi tudi nekoliko hrvaškega in nemškega jezika.

Se prosi takoj za odgovor pod naslovom:

„Slavoljub“
pri opravištvu „Slovenca“ v Ljubljani.

J. BIAŠKROVI naslednik v Ljubljani.